

تبیین صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی

Explanation of marital intimacy on coping styles and psychological hardiness in women with emotional divorce

معصومه طیارپور

Masoumeh tayarpour

MA in General Psychology, Islamic
Azad University of Rasht

کارشناس ارشد روان شناسی عمومی دانشگاه
آزاد اسلامی واحد رشت

Somayeh Hashemi Zadeh
PhD student in Health Psychology,
Islamic Azad University Central
Tehran

سمیه هاشمی زاده

دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت دانشگاه
آزاد اسلامی تهران مرکزی

Javad Taghavi

Young Researchers Club, Islamic
Azad University lahijan

جواد تقوی سوره برق

عضو باشگاه پژوهشگران جوان
دانشگاه آزاد واحد لاهیجان

چکیده

Abstract

This study seeks to explain the intimacy of marriage based on psychological coping styles and resilience in women with emotional divorce. The research is descriptive and correlational. The study population included all women with emotional divorce who referred to centers and psychological clinics and among those 300 were selected. 150 of them were based on research and predictor variables that were selected using multi-stage cluster sampling and responded the questionnaire of emotional divorce Guttman (2008), marital intimacy Walker and Thompson (1983), coping styles Lazarus - Folkman (1988) and hardiness scale Kiamrsey et al (1377). Data obtained by multiple regression

پژوهش حاضر با هدف تبیین صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی انجام شده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان دچار طلاق عاطفی مراجعه کننده به مراکز و کلینیک های روان شناختی که تعداد آنها ۳۰۰ نفر بوده اند. نمونه ی این پژوهش تعداد ۱۵۰ نفر بود که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه های طلاق عاطفی گاتمن (۲۰۰۸)، صمیمیت زناشویی واکر و تامپسون (۱۹۸۳)، سبک های مقابله ای لازاروس - فولکمن (۱۹۸۸) و مقیاس سرسختی روانشناختی کیامرثی و همکاران (۱۳۷۷) پاسخ دادند. داده های به دست آمده از طریق رگرسیون و

and correlation analysis was performed with SPSS software. The results showed a positive relationship between marital intimacy and problem-focused coping styles. ($P < 0.01$). There is a negative relationship between marital intimacy and emotion-focused coping styles ($P < 0.05$). There is a positive relationship between marital intimacy and psychological hardiness ($P < 0.01$). Also psychological hardiness ($\text{Beta} = 0.434$) and problem-oriented coping style ($\text{Beta} = 0.265$) can be changed to significantly predict marital intimacy.

Key Words: Marital intimacy, coping style, hardiness and emotional divorce

با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد بین صمیمیت زناشویی و سرسختی روان شناسی های مقابله ای مسئله مدار رابطه مثبت وجود دارد ($P < 0.01$). همچنین سرسختی روان شناختی ($\text{Beta} = 0.434$) و سبک مقابله ای مسئله مدار ($\text{Beta} = 0.265$) می توانند تغییرات مربوط به صمیمیت زناشویی را به طور معناداری پیش بینی نمایند.

کلید واژه ها: صمیمیت زناشویی، سبک های مقابله ای، سرسختی روان شناختی و طلاق عاطفی

مقدمه

خانواده به عنوان اولین نهاد جامعه پذیری و که مهمترین هسته ی طبیعی، در همه ی جوامع انسانی از ابتدای تاریخ وجود داشته و بشر تاکنون نتوانسته است جایگزینی برای آن بیابد. این موضوع حضور همیشگی این نهاد اجتماعی و ضرورت وجودی آن را نشان می دهد. ازدواج مبنای شکل گیری خانواده و قطب مقابل آن طلاق است که سبب اضمحلال آن می شود. طلاق فروپاشی فردی، خانوادگی و اجتماعی را در پی داشته و برای زنان نسبت به مردان اثرات منفی بیشتری دارد (موسای و توسلی و مهرآرا، ۱۳۹۱؛ به نقل از (جابری، اعتمادی، جزایری، احمدی، ۱۳۹۳).

طلاق عاطفی متضمن فقدان اعتماد، احترام و محبت به یکدیگر است و طی آن همسران به جای حمایت از همدیگر در جهت آزار و ناکامی و تنزل عزت نفس یکدیگر عمل کرده و هریک به دنبال یافتن دلیلی برای اثبات عیب و کوتاهی و طرد دیگری هستند (بوهانان، ۱۹۷۰؛ به نقل از لاور و لاور، ۲۰۰۷). در ازدواج های موفق در تفاوت با مفهوم ارایه شده از طلاق عاطفی، تبادل و ارضای متقابل نیازهای صمیمیت زوجین در حد قابل قبول و انتظار موجب تحکیم روابط محبت آمیز بین آنها می شود، تا آنجا که می توان گفت یکی از اصول در ازدواج های موفق، ایجاد صمیمیت زوجین است (وولگستونگ ونبرگ، اکسلوز و لندکویست، ۲۰۱۰).

¹. Laur & Laur

². Volgston, Vanberg, S., Ekselius, A., Lundkvist

صمیمیتی که خود دارای ابعاد عاطفی، روانشناختی، عقلانی، جنسی، جسمانی، معنوی، زیبایی شناختی، اجتماعی و تفریحی است (داس^۱، ۲۰۰۰) و بطور کلی در روابط زناشویی، به صورت الگوی رفتاری بسیار مهمی مفهوم سازی شده است که جنبه های عاطفی- هیجانی و اجتماعی نیرومندی دارد و بر پایه پذیرش، رضایت خاطر و عشق شکل می‌گیرد (تن هوتن، ۲۰۰۷).

بر همین مفهوم و بر اساس مطالعات، برخورداری از صمیمیت در میان زوجهای متاهل، از عوامل مهم ایجاد ازدواجهای پایدار است (کرافورد و آنگر^۲، ۲۰۰۴). و بلعکس اجتناب از برقراری روابط صمیمانه، از عواملی است که موجب شکست در زندگی و خانوادگی می‌شود (بلوم^۳، ۲۰۰۶). بطوری که باگاروزی (۲۰۰۱) اعتقاد دارد صمیمیت یک نیاز اساسی انسانی است. صمیمیت به عنوان نزدیکی، تشابه و رابطه شخصی دوست داشتنی با شخص دیگر است و مستلزم آگاهی، درک عمیق، پذیرش و بیان افکار و احساسات است. مفهومی که یک فرآیند تعاملی، پویا و ترکیبی است. بر این اساس داس، سیمسون و کریستن^۴ (۲۰۰۵) در پژوهش خود بر روی ۱۴۷ زوج دریافتند که یکی از دلایل اصلی مراجعه زوجین به کلینیکها جهت دریافت خدمات روان‌درمانی، صمیمیت پایین یا فقدان روابط صمیمانه است. تعارضات زناشویی پدیده ای است که در کشورهای درحال توسعه روز به روز بیشتر می‌شود و توجه روز افزونی را می‌طلبد این پدیده عواقب متعددی مانند کاهش بازده تحصیلی فرزندان، خشونت‌های فیزیکی، اختلالات روانپزشکی ارتباط دارد. (موکاسما و سائسفورد^۵، ۲۰۱۳) تعارضات زناشویی با تولد فرزند، اختلاف مذهب، اختلاف خلق و خو و با تفاوت در عقاید و هدفها میتواند به وجود آید و یا حتی تشدید شود. تعارض زناشویی ریسک فاکتور سلامت روان ضعیف در زوجین و فرزندان است. (ایگبو، گریس، کریستیان^۶، ۲۰۱۵) که البته هنوز مکانیسم های زیربنایی این تأثیر به خوبی مشخص نشده است. (گئورگ، فایرچیلد، مارک کامینگر و دیویس^۷، ۲۰۱۴)

طی یک زندگی زناشویی و حتی فردی، هنگامی که افراد با مشکل روبرو می‌شوند، واکنش های مختلفی نشان می‌دهند که این واکنشها جنبه هیجانی، شناختی و گاهی رفتاری داشته و

1. Doss

2. Crawford & Unger

3. Blum

4. Doss, Simpson, & Christensen

5. Mukashema, & Sapsford

6. Igbo, Grace, Christiana

7. George, Fairchild, Mark Cummings, Davies

در قالب شیوه های مقابله، قابل بررسی هستند. به کارگیری روش های مقابله ای به افراد کمک می کند تا بر بسیاری از تعارضات فردی، مشکلات مربوط به روابط اجتماعی، مشکلات جسمانی و روانی غلبه کنند (کاسکا^۱، ۲۰۱۱). سبکهای مقابله ای در واقع عبارت از تلاشهای فکری، هیجانی و رفتاری فرد است و هنگام روبه رو شدن با فشارهای روانی به منظور غلبه کردن، تحمل کردن یا به حداقل رساندن عوارض استرس به کار گرفته می شوند. (دافعی، ۲۰۰۵) لذا؛ آنچه با عنوان مهارتهای مقابله ای مطرح می شود، روشهای برخورد با مسائل است. (محمدزاده و خسروی، ۱۳۹۱)

علاوه بر این، مطالعات نشان می دهند که بیشتر زوجها مهارتهای ارتباطیشان را در موقعیتهای استرس زا از دست می دهند. استرس می تواند زمان با هم بودن، فرصت کسب تجارب مشترک، خودافشایی هیجانی متقابل، مهربانی و روابط جنسی رضایتمندانه و احساس «ما» بودن زوجها را کاهش دهد و از طریق تنزل کیفیت ارتباط زناشویی بر روابط زوجها تأثیر بگذارد (راوینسون، کیسر و بودنمن^۲، ۲۰۰۵). در این بین مفهوم همبستگی به معنی توانایی درک هیجان ها و افکار دیگران و پاسخدهی مناسب به آنها با هیجان و افکار مناسب نیز از اهمیت بالایی می تواند برخوردار باشد. (ندا سبزی و راضیه شیخ السلامی؛ ۱۳۹۳)

در شرایط استرس زا، و رخداد شرایط فشار روانی دو نوع راهبرد مقابله ای مسأله مدار و هیجان مدار وجود دارد. در راهبرد مقابله ای مسأله مدار، فرد بر مسأله متمرکز می گردد و سعی در حل آن دارد. در واقع فرد به جمع آوری اطلاعات مربوط به حادثه فشارزا می پردازد و با استفاده از منابع، طرح و نقشهای برای حل مسأله به کار می برد. برعکس، راهبردهای مقابله ای هیجان مدار شیوه ای را توصیف می کنند که بر اساس آن فرد بر خود متمرکز شده و تمام تلاش او متوجه کاهش احساسات خویش است (هرن و میچل^۳، ۲۰۰۳). یافته ها نشان می دهند که زیان بخش ترین متغیرها برای روابط صمیمانه، عوامل فشارزایی خفیف و مزمن بیرونی هستند که به روابط صمیمانه سرایت می کند. این عوامل استرس زا دلیل تنش و تعارض در بین زوجها و بیگانگی میان آنهاست که احتمال طلاق را افزایش می دهد (کمپ و تیلور^۴، ۲۰۱۲) و نیز گلاهارچ، گایلارد و وندام (۲۰۱۰) در تحقیقی مرتبط به این نتیجه

1. Caska

2. Revenson, Kayser & Bodenmann

3. Haren EG, Mitchell

4. Kamp & Taylor

رسیدند که سبک مقابله ای افراد با سرختی بالاتر آنهار در برابر تنش‌ها ارتباط دارد. که البته در بررسی رابطه سبکهای مقابله به تفاوت جنسیت، پژوهشگرانی همچون میتود (۲۰۰۴)، شکری و همکاران (۱۳۸۷) و گرابلنی (۲۰۱۱) معتقدند که زنان به دلیل داشتن تجارب استرسزای بیشتر در مقایسه با مردان، در سبکهای مقابله هیجانمدار و اجتنابی نمره‌های بالاتری به دست می‌آورند. این تفاوت را تحت دو دیدگاه میتوان تبیین کرد. در دیدگاه اول اعتقاد بر آن است که جامعه از مردان و زنان انتظارات جداگانه‌ای دارد. به این صورت که انتظار جامعه از زنان، برخورد هیجانی با شرایط پر استرس است. در مقابل از مردان می‌خواهد که به گونه‌های فعال و با استفاده از روشهای حل مسأله با مشکلات برخورد نمایند. در همین راستا دارنجانی، سهرابی و خیر (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان داد که سبک مقابله ای نقش واسطه‌گری معناداری در رابطه با هوش هیجانی و رضایت زندگی زنان دارای مشکل در زندگی زناشویی ایفا نمی‌کند. رابطه بین هوش هیجانی و سبک مقابله ای هیجان مدار رابطه معکوس و معنادار است. همچنین در پژوهش حسینی (۱۳۹۰) به بررسی رابطه سبک‌های مقابله ای با صمیمیت و تعهد زناشویی در فرهنگیان شهر ایلام پرداخت. نشان داده شد هر دو متغییر سبک‌های مقابله ای و تعهد زوجین با صمیمیت زناشویی رابطه‌ی معناداری داشته و قدرت پیش‌بینی را داشته‌اند.

بررسی مختصر نظریه‌ها و مدل‌های مطرح شده در حوزه زناشویی روشن‌کننده این مهم‌اند که عوامل مختلفی بر پایداری و ناپایداری ازدواج اثر می‌گذارند. یکی از عوامل بسیار مهم ویژگی‌های شخصیت همسران است. آنطور که جابری و همکاران (۱۳۹۳) نیز در پژوهشی نشان دادند که ویژگیهای شخصیتی، سبک‌های ارتباطی با صمیمیت زناشویی رابطه معنادار دارد. وجود برخی از ویژگی‌های شخصیتی در زن و مرد می‌تواند به روابط نزدیک‌تر و صمیمانه‌تری بینجامد (موررا و تارلیک^۲، ۲۰۱۲). در این میان سرسختی یکی از ویژگی‌های شخصیتی است که به عنوان برقرار کننده سطح بهنجار نقش مناسب خود را ایفا کرده و به عنوان راهی برای ارتقاء سلامت تلقی می‌شود (هیدی، وینهون و ویرینگ^۳، ۱۹۹۱). نتایج حاصل از پژوهشهای لامبرت^۴ (۲۰۰۷) نشان داد که سرسختی یک ویژگی اکتسابی و یادگرفتنی است نه صرفاً یک ویژگی ذاتی. این ویژگی اکتسابی (سرسختی) بر اساس نظر کوباسا از سه

1. Delahajj & Gaillard & Vandam

2. Muraru & Turliuc

3. Headi, Veenhoven & Wearing

4. Lambert

مؤلفه ی تعهد، کنترل و مبارزه جویی تشکیل شده است. شخصی که از تعهد بالایی برخوردار است براهمیت، ارزش و معنای این که چه کسی است و چه فعالیتی انجام می دهد، باور دارد و بر همین مبنا قادر است در مورد هر آنچه که انجام می دهد، معنایی بیابد و کنجکاوی خود را برانگیزد. افرادی که در مؤلفه کنترل قوی هستند، رویدادهای زندگی را قابل پیش بینی و کنترل می دانند و بر این باورند که قادرند با تلاش هر آنچه را که در اطرافشان رخ می دهد، تحت تأثیر قرار دهند. ویژگی های شخصیتی و به ویژه سرسختی به عنوان، یک نمونه از این ویژگی ها می توانند بر میزان رضایت از زندگی تأثیر بگذارد. زیرا افراد سرسخت حوادث زندگی را کمتر فشارزا می بینند؛ بنابراین، میتوانند سازگاری موثرتری با همسر خود داشته باشند و لذا شباهت بیش تر در ویژگی های شخصیتی شیب های منفی تری را در خط سیرهای رضایت زناشویی پیش بینی می کند (Shiota & Levinson, 2007) و روی هم رفته، شواهد موجود نشان می دهند که عوامل شخصیتی، پیش بینی کننده های تجربی موثری برای سازگاری و ثبات زناشویی هستند به طوریکه اونگ، ادواردز و برگمن (۲۰۰۶) نیز نشان دادند ویژگی سخت روی روان شناختی با ایجاد مقاومت در برابر تنیدگی و راهبردهای مقابله ای مناسب باعث افزایش امید در افراد می شود که این امر بیانگر سازگاری بیشتر افراد امیدوار با تنیدگی و توانایی تعدیل رویدادهای تنش را هستند. گلوریا و استنهارد^۲ (۲۰۱۴) به بررسی روابط میان احساسات مثبت، مقابله، انعطاف پذیری و بهداشت روان پرداختند که نتایج پژوهش نشان داد در احساسات مثبت ممکن است انعطاف پذیری به صورت مستقیم و غیرمستقیم باعث افزایش استراتژی های ویژه از طریق مقابله تطبیقی می گردد و انعطاف پذیری ارتباط استرس با اضطراب صفت و نشانه های افسردگی را تعدیل می نماید. تحقیقات دانورد و لافونته^۳ (۲۰۱۳) با عنوان صمیمیت و رضایت زن و شوهر با نقش دلبستگی رمانتیک که بر روی ۱۱۷ زوج در دانشگاه اوهایو آشکار ساخته اند که سطوح بالایی از صمیمیت در رابطه، یکی از قدرتمندترین پیش بین های سلامت جسمانی، بهزیستی روان شناختی و رضایت زناشویی است. یو و بارت هرینگ و گانگ ما^۴ (۲۰۱۴) به بررسی ارتباط زوجین و

1. Ong, A. D; Edwards, L.M; & Bergemen, C.S

2. Gloria & Steinhardt

3. Dandurand & Lafontaine

صمیمت جنسی و هیجانی و ارتباط آن با رضایت پرداخت. نتایج پژوهش آنان نشان داد صمیمت عاطفی و جنسی ارتباط مثبتی با ارزیابی همسران از ارتباط و رضایت داشت. پری برا، دیبز، مکادو و پامپو^۱ (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان کیفیت زندگی، مشکلات رفتاری، و سازگاری زناشویی که در بین ۳۲ بیمار ۵۴ تا ۷۶ ساله نشان دادند که بین صمیمیت زناشویی با سطح بالای کیفیت زندگی ارتباط زیاد و سازگاری زناشویی با تعهد و انعطاف پذیری رابطه زیادی دارد. از طرفی حمایت زوجی با سطح بالای کیفیت زندگی نیز ارتباط داشت.

در پژوهش بهرامیان و بهرامیان (۱۳۹۳) نقش سخت روی روان شناختی و بخشش در پیش بینی سازگاری زناشویی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج پژوهش آنان نشان داد بین سرسختی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت وجود دارد و جالب آنجاست که پژوهش معین، غیائی و مسموعی (۱۳۹۰) نیز این موضوع را تایید نمود. در همین راستا چشمانی (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی رابطه سرسختی و رضایت زناشویی در بین فرهنگیان متأهل زن و مرد مقطع ابتدایی شهر سبزوار پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد بین سخت رویی و رضایت زناشویی رابطه مستقیم وجود دارد و مولفه های سخت رویی (تعهد، مبارزه جویی و کنترل) توانستند نمرات زناشویی را پیش بینی نمایند. مدی و هس^۲ (۱۹۹۲) طی پژوهش خود دریافتند که سخت رویی منجر به سازگاری می شود و یا به بیان دیگر، از روی سرسختی روانشناختی امکان پیش بینی سازگاری زناشویی افراد وجود دارد زیرا افراد سرسخت حوادث زندگی را کمتر فشارزا می بینند؛ بنابراین، می توانند سازگاری موثرتری با زندگی داشته باشند. دراین راستا محقق این سوال را مطرح می کند که آیا می توان براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی، صمیمیت زناشویی زنان مبتلا به طلاق عاطفی را پیش بینی کرد؟

روش

از آنجایی که هدف پژوهش پیش بینی صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی زنان مبتلا به طلاق عاطفی بود، مطالعه حاضر توصیفی، از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زنان دچار طلاق عاطفی مراجعه کننده به مراکز و کلینیک های روان شناختی در سال ۱۳۹۵ که تعداد آنها ۳۰۰ نفر می باشد. تعداد ۱۵۰

1. Peryera ,Daibs, Machado& Pompeo

2. Maddi & Hess

نفر براساس نوع پژوهش و متغیرهای پیش بین با استفاده از روش نمونه در دسترس انتخاب خواهد شد.

پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن (۲۰۰۸): این مقیاس ۲۴ سوال دارد، در سال ۲۰۰۸ توسط گاتمن نوشته شده و شامل جملاتی درباره جنبه های مختلف زندگی است که ممکن است فرد با آن موافق یا مخالف است و به شیوه بله یا خیر باید به آن جواب داد و منظور از نمره استاندارد طلاق عاطفی نمره ای است که فرد به سوالات ۲۴ ماده ای می دهد. حداقل امتیاز ممکن صفر و حداکثر ۲۴ خواهد بود. بعد از جمع کردن پاسخهای بله، اگر تعداد آن برابر هشت و بالاتر بود زندگی زناشویی شما در معرض خطر و جدایی قرار دارد و از متخصص کمک بگیرید. در پژوهش مامی و عسگری (۱۳۹۳) آلفای کرونباخ برای پایایی پرسشنامه ۰/۸۳ ذکر شده است. در این پژوهش پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۵ گزارش شد.

پرسشنامه‌ی صمیمیت زناشویی واکر و تامپسون (MIS): یک ابزار ۱۷ سوالی است برای اندازه‌گیری صمیمیت در روابط زناشویی در سال ۱۹۸۳ ساخته شده و به صورت مقیاس مستقلی گزارش شده است و توسط ثنایی در سال ۱۳۷۹ ترجمه گشته است. نمره گذاری آن بر روی یک مقیاس لیکرتی ۷ درجه ای از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) صورت می گیرد. نمره آزمودنی در مقیاس صمیمیت از طریق جمع نمرات عبارات و تقسیم آن بر عدد ۱۷ حاصل می شود. دامنه نمرات بین ۱ تا ۱۷ و نمره بالاتر نشانه صمیمیت بیشتر است و در این پژوهش پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۲ گزارش شد. (نادری مقدم، ۱۳۸۶). ثنایی ضریب پایایی این پرسشنامه بر اساس داده های صد زوج در اصفهان، ۰/۹۶ به دست آورد. نعیم (۱۳۸۷) نیز، برای تعیین پایایی پرسشنامه صمیمیت از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کرد که به ترتیب برابر ۰/۹۶ و ۰/۹۶ بیانگر پایایی مطلوب پرسشنامه یاد شده میباشد. همچنین اعتبار این مقیاس از طریق همبستگی آن با یک سوال کلی ۰/۸۸ به دست آمد $P < 0/001$ که بیانگر اعتبار بالای آزمون است.

پرسشنامه سبک های مقابله ای لازاروس-فولکمن: در مورد تنیدگی در سال ۱۹۸۸ بنا شده و شامل ۶۶ گویه است. در روش نمره گذاری، افراد به هر ماده روی یک مقیاس چهار گزینه ای لیکرت صفر نشانگر "بکار نبردم"، یک نشانگر "خیلی کم بکار بردم"، دو نشانگر "تا

حدی بکار بردم" و سه نشانگر "به مقدار زیاد بکار بردم" پاسخ می دهند. لازاروس (۱۹۹۳) ثبات درونی زیر مقیاس ها را با استفاده از آلفای کرونباخ برای راهبرد حل مسئله ۰/۶۶ و برای هیجان محور ۰/۷۹ گزارش داد. در این پژوهش پایایی برای راهبرد حل مسئله ۰/۶۵ و برای هیجان محور ۰/۶۹ به دست آمد.

مقیاس سرسختی روانشناختی: دارای ۲۷ ماده است. این مقیاس به وسیله تحلیل عوامل به وسیله کیامرثی، نجاریان و مهرابی زاده هنرمند (۱۳۷۷) در یک نمونه ۵۲۳ نفری از دانشجویان ساخته شده و سرسختی را مورد سنجش قرار می دهد. شیوه نمره گذاری این پرسشنامه ی ۲۷ ماده ای بدین گونه است که آمودنی ها به یکی از چهار گزینه هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اغلب اوقات پاسخ گفته و بر اساس مقادیر ۰، ۱، ۲ و ۳ نمره گذاری می شود، البته به جز ماده های ۶، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۷ و ۲۱ که به شیوه ی معکوس نمره گذاری می شوند. به دست آوردن نمره بالا در این پرسشنامه، نشان دهنده ی سرسختی روانشناختی بالا در فرد است. کیامرثی (۱۳۷۶) برای سنجش پایایی این مقیاس دو روش بازآزمایی و همسانی درونی را به کار گرفته است.

یافته ها

به منظور ارایه تصویر روشن تر از یافته ها، ویژگی های جمعیت شناختی درجداول شماره ۱، ۲، ۳ و ۴ ارائه گردیده است.

جدول ۱- فراوانی و درصد آزمودنی های پژوهش بر اساس تحصیلات افراد مورد پژوهش و همسران

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
زیر دیپلم	۲	۱/۳	۱۹	۱۲/۷
دیپلم	۵۰	۳۳/۳	۴۵	۳۰
کاردانی	۱۷	۱۱/۴	۲۱	۱۴
کارشناسی	۶۰	۴۰	۴۷	۳۱/۳
فوق لیسانس و	۲۱	۱۴	۱۸	۱۲
کل	۱۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰

تبیین صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی
Explanation of marital intimacy on coping styles and psychological hardness

طی جدول ۱، فراوانی و درصد آزمودنی ها را براساس تحصیلات نشان می دهد. نتایج نشان می دهد بیشتر افراد مورد پژوهش (۴۰ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و کمترین افراد حاضر (۱/۳ درصد) دارای مدرک زیر دیپلم می باشند و نیز فراوانی و درصد آزمودنی ها براساس تحصیلات همسر نشان می دهد بیشتر افراد مورد پژوهش (۳۱/۳ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و کمترین افراد حاضر (۱۲ درصد) دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر می باشند.

جدول ۲- فراوانی و درصد آزمودنی های پژوهش بر اساس شغل همسر

شغل همسر	فراوانی	درصد
آزاد	۶۱	۴۰/۷
کارمند	۴۳	۲۸/۷
کارگر	۱۲	۸
سایر	۳۴	۲۲/۶
کل	۱۵۰	۱۰۰

جدول ۲، فراوانی و درصد آزمودنی ها را براساس شغل همسر نشان می دهد. نتایج نشان می دهد بیشتر افراد مورد پژوهش (۴۰/۷ درصد) دارای شغل آزاد و کمترین افراد شرکت کننده در مطالعه حاضر (۸ درصد) دارای شغل کارگر می باشند.

جدول ۳- شاخص های توصیفی مربوط به سن شرکت کنندگان

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
سن	۳۹/۸۷	۷/۷۵	۲۰	۶۲
مدت ازدواج	۱۵/۹۰	۸/۵۵	۱	۳۸

جدول ۳، شاخص های توصیفی مربوط به سن و طول مدت ازدواج افراد شرکت کننده در این مطالعه را نشان می دهد. براساس جدول فوق، میانگین سن شرکت کنندگان ۳۹/۸۷

سال (sd= ۷/۷۵، دامنه = ۶۲-۲۰) و میانگین طول مدت ازدواج افراد در این پژوهش ۱۵/۹۰ سال (sd= ۸/۵۵، دامنه = ۳۸-۱) می‌باشد.

جدول ۴- نتایج رگرسیون گام به گام برای پیش بینی صمیمیت از طریق سبک های مقابله و سرسختی

روان شناختی

متغیرپیش بین	R	R ²	SE	B	Beta	t	p
سرسختی	۰/۴۳۴	۰/۱۸۸	۰/۱۰۷	۰/۶۲۸	۰/۴۳۴	۵/۸۵۹	۰/۰۰۱
سبک مقابله	۰/۴۹۶	۰/۲۴۶	۰/۰۸۹	۰/۲۹۸	۰/۲۶۵	۳/۳۴۰	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۴- نشان می دهد که حدود ۲۵ درصد واریانس مربوط به صمیمیت زناشویی توسط سرسختی روان شناختی و سبک مقابله ای مسئله مدار تبیین می گردد. با توجه به مقادیر جدول فوق، سرسختی روان شناختی (Beta=۰/۴۳۴) و سبک مقابله ای مسئله مدار (Beta=۰/۲۶۵) می توانند تغییرات مربوط به صمیمیت زناشویی را به طور معناداری پیش بینی نمایند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی انجام شد. که مطابق با نتایج می توان براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی، صمیمیت زناشویی زنان مبتلا به طلاق عاطفی را پیش بینی کرد. این یافته با یافته های بهرامیان و بهرامیان (۱۳۹۳)، معین و همکاران (۱۳۹۰)، حسینی (۱۳۹۰)، چشامی (۱۳۹۰)، یو و همکاران (۲۰۱۴)، گلوریا و استنهارد (۲۰۱۴)، پری یرا و همکاران (۲۰۱۱)، وستمن و بیکر (۲۰۰۸)، اونگ و همکاران (۲۰۰۵) همسو می باشد.

شواهد متعددی وجود دارند که نشان می دهند سخت رویی می تواند یک اندازه ی قابل پیش بینی از سازگاری و صمیمیت زناشویی باشد برای مثال، مدی و هس (۱۹۹۲) پژوهش خود دریافتند که سخت رویی منجر به سازگاری می شود و یا به بیان دیگر، از روی سرسختی

1. Maddi & Hess

روانشناختی امکان پیش بینی سازگاری زناشویی افراد وجود دارد زیرا افراد سرسخت حوادث زندگی را کمتر فشارزا می بینند؛ بنابراین، می توانند سازگاری موثرتری با زندگی داشته باشند. این یافته ها همچنین با تحقیقات کلمنس و سویسن (۲۰۰۰) که معتقدند تعهد در همسران به طور مثبت با ثبات و کیفیت زناشویی مرتبط است و همچنین به طور مثبت با بیان عشق و سازگاری و کاهش تعارضات زناشویی مرتبط است، همسو می باشد.

با توجه به بنیان های نظری می توان گفت همان طور که پژوهش های اوانگ و همکاران (۲۰۰۶) نشان داد ویژگی سخت رویی روان شناختی با ایجاد مقاومت در برابر تنیدگی و راهبردهای مقابله ای مناسب باعث افزایش امید در افراد می شود که این امر بیانگر سازگاری بیشتر افراد امیدوار با تنیدگی و توانایی تعدیل رویدادهای تنش را هستند این پژوهشگران دریافتند که افراد سخت رو به علت استفاده از روش های مقابله ای فعال و مؤثر، بهزیستی بالاتری دارند. توانایی مقابله با تنیدگی و تفسیر مجدد تجارب آزارنده برای کاهش یا تعدیل اثرات منفی ناشی از آن ها، از خصوصیات افراد سخت رو است. افرادی که بیشتر از سبک مقابله مسئله مدار بهره می برند در واقع رفتارهای را برای بازسازی دوباره مسئله از نظر شناختی و یا تغییر موقعیت تنیدگی را به کار می برند که با نتایج محققین گذشته (بهرامیان و بهرامیان، ۱۳۹۳؛ جابری و همکاران، ۱۳۹۳، حسینی، ۱۳۹۰ و چشامی، ۱۳۹۰) که پژوهش های همسویی انجام داده هم راستا می باشد.

در این رابطه، نتایج یافته های محققان از جمله لو و کلونن (۲۰۰۵) عباسی و رسول زاده (۱۳۸۸) دونلان، کانگر و بیرانت (۲۰۰۵) نشانگر این است که ویژگیهای شخصیتی من جمله نحوه ی برخورد با چالش ها، پیش بینی کننده های تجربی سازگاری زناشویی است. که البته میرفلاحی و همکاران (۲۰۱۵) در مطالعه ای با عنوان «ارتباط بین ویژگیهای شخصیتی و رضایت زناشویی» ارتباط منفی معنی داری بین ویژگی شخصیتی روان رنجوری و رضایت زناشویی گزارش کرده اند. همچنین در این مطالعه بین ویژگی شخصیتی برونگرایی با سازگاری زناشویی ارتباط مثبت و معنی داری وجود داشت. این یافته ها در پژوهش رزاقی و همکاران (۱۳۹۰) نیز به دست آمده بود.

1. Luo & Klohnen

2. Donnellan, Conger & Bryant

از جمله محدودیت های این پژوهش استفاده از پرسشنامه بوده که قطعاً منجر به ایجاد سوگیری و محدودیت های خاص این ابزار گردیده است. بنابراین پیشنهاد می شود مطالعات طولی همراه با مصاحبه بر روی عوامل موثر بر صمیمیت زناشویی و طلاق عاطفی انجام شود. براساس نتایج پژوهش و رابطه سبک مقابله و سرسختی با صمیمیت زناشویی در زنان دارای طلاق عاطفی پیشنهاد می گردد که در مراکز بهداشت هر منطقه آموزش های با محوریت مقابله کارآمد در موقعیت های تنش زا و برنامه های آموزشی با محوریت سرسختی به زنان ارائه شود.

منابع

- بهرامی خوندایی، ف؛ فاتحی زاده، م و اولیا، ن (۱۳۸۴)، ساخت و تعیین روایی و پایایی آزمون صمیمیت زوجین، هشتمین هفته پژوهش دانشگاه اصفهان.
- بهرامیان، جاسم؛ بهرامیان، سمانه (۱۳۹۳). *نقش سخت رویی روان شناختی و بخشش در پیش بینی سازگاری زناشویی*. اولین کنگره ی بین المللی بین المللی فرهنگ و اندیشه ی دینی. قم.
- ثنایی، باقر. (۱۳۷۹). مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج، چاپ اول، تهران: نشر بعثت.
- بهاری، سیف اله؛ هدایت اله ستوده. (۱۳۸۶). آسیب شناسی خانواده، تهران، ندای آریانا.
- دارنجانی، ف؛ سهرابی، ن؛ خیر، م (۱۳۹۱). *نقش واسطه گری سبک های مقابله ای در رابطه ی هوش هیجانی با رضایت از زندگی در زنان دارای مشکلات خانوادگی*. روش های و مدل های روان شناختی. شماره ۲، دوره ۹، صفحه ۱۱۲-۹.
- دلاور، علی. (۱۳۸۹). روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، تهران، نشر ویرایش.
- رزاقی، نرگس؛ نیکی جو، معصومه؛ کراسکیان مومجیاری، آدیس؛ ظهرا بی مسیحی، آرینه (۱۳۹۰). رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی. *روانشناسی تحولی: روانشناسی ایرانی*. شماره ۲۷: ۲۷۷-۲۶۹.
- کیامرئی، آذر. (۱۳۷۶). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش سرسختی روان شناختی و بررسی رابطه آن با تیپ شخصیتی الف، کانون بهار، عزت نفس، شکایات جسمانی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دختر و پسر. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- حسینی، م (۱۳۹۰). رابطه سبک های مقابله ای با صمیمیت و تعهد زناشویی در فرهنگیان شهر ایلام. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه علامه طباطبایی.
- جابری، س؛ اعتمادی، ع؛ جزایری؛ ا. ر؛ احمدی، س. (۱۳۹۳). *بررسی تعیین رابطه عوامل فردی با صمیمیت زناشویی*. تهران، اولین کنفرانس بین المللی روان شناسی و علوم رفتاری.

تبیین صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی
Explanation of marital intimacy on coping styles and psychological hardness

چشمامی، محسن (۱۳۹۰). *رابطه سرسختی و رضایت زناشویی در بین فرهنگیان متأهل زن و مرد مقطع ابتدایی شهر سبزوار*. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی. ستوده، ه؛ سیف الله بهاری (۱۳۸۶). آسیب شناسی خانواده، تهران، ندای آریانا.

عباسی، روح اله؛ رسول زاده طباطبائی، سید کاظم. (۱۳۸۸). رضایتمندی زناشویی و تفاوت های فردی: نقش عوامل شخصیتی. *مجله علوم رفتاری*. شماره ۳: ۲۳۹-۲۳۷.

محمدزاده، جهانشاه و افرا خسروی. (۱۳۹۱)؛ بررسی رابطه هدف در زندگی، سبک های مقابله ای با بهداشت روانی در میان دانشجویان دانشگاه ایلام. *تحقیقات نظام سلامت*، ش ۸(۶): ۹۵۸-۹۵۱
معین، ل؛ غیانی، پ و مسموعی، ر (۱۳۹۰). رابطه ی سخت رویی روانشناختی با سازگاری زناشویی. فصلنامه ی علمی- پژوهشی جامعه شناسی زنان، ۴، ۱۸۹-۱۶۸.

نادری مقدم، سعید. (۱۳۸۶). تعیین رابطه بین صمیمیت و مدت ازدواج در زوج های شهر ساری. پایان نامه کارشناسی روان شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور بهشهر.

سبزی، ن؛ شیخ السلامی، ر (۱۳۹۳). نقش واسطه ای نمودیافتگی عاطفی در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و همدلی، *مجله ی علمی- پژوهشی روانشناسی تحولی روانشناسان ایرانی*، سال دوازدهم، شماره ۴۶

- Bagarozzi, D. A. (2001). *Enhancing Intimacy in Marriage: A Clinician's Handbook*. Brunner-Routledge.
- Caska, C.M (2011). Distress in Spouses of Combat Veterans with PTSD: The Importance of Interpersonally Based Cognitions and Behaviors, Risk and Resiliencin U.S. Military Families, 1, 69-84.
- Crawford, M., & Unger, R. (2004). *Women and Gender: A Feminist Psychology*. 4th edition. New York, NY, USA: McGraw-Hill.
- Dafei, M. (2005). *The Investigation of Relation between Coping Strategies with Individual Characteristics and Mental Health of Unfertilized Couples of Yazd*. [MSc Thesis]. Tehran, Iran: School of Medicine, Tarbiat Modares University. P. 40-8.
- Dandurand C, Lafontaine MF (2013). Intimacy and couple satisfaction: The moderating role of Romantic attachment. *International Journal of Psychological Studies*; 5(1): 74-90.
- Dahms, A. (2000). *Emotional intimacy, Intimacy environment: Sex, Intimacy, and gender in families*. New York: Guilford.
- Delahaij, R., Gaillard, A.W.K., Vandam, k., (2010). Hardiness and the Response to Stressful Situations: investigating mediating processes. *Personality And Individual Differences*, In press, corrected proof, available on line 14 may 2010.
- Donnellan, M., Conger, R., Bryant, C. (2004). The big five and enduring marriages. *J Res Pers*. 38, 481-504.
- Doss, B. D., Simpson, L. E., & Christensen, A. (2005). Why do couples seek marital therapy? *Professional Psychology: Research and Practice*, 35, 608-614
- Gloria and Mary Christian T A. Steinhardt (2014). Relationships Among Positive Emotions, Coping, Resilience and Mental Health†. *Stress and Health*, 32, 2, 145-156
- George, M.W., Fairchild, A.J., Cummings, E.M., & Davies, P.T. (2014). Marital conflict in early childhood and adolescent disordered eating: Emotional insecurity as an explanatory mechanism. *Eating Behaviors*, 15, 532-539. DOI: 10.1016/j.eatbeh.2014.06.006
- Haren EG, Mitchell CW (2003). Relationships between the five-factor personality model and coping styles. *Psyched Interdis J*; 40(1):38-47.
- Headey B, Veenhoven R (1991). Wearing A. Top- down versus bottom- up theories of subjective well-being. *Soc Indicate Res.*; 24:81-100.

- Kamp, CM; Taylor, MG (2012).Trajectories of marital conflict across the Life course: predictor's and interactions with marital happiness trajectories. *J Fame Issues*. 33(3):341-68.
- Lambert, V.A. (2007). Predictors of Physical and mental health in hospital nurses within the people's Republic of China , *international nursing review*, 54(1), 85-91.
- Laur, Robert H., & Laur, Jeanette C. (2007) *Marriage & Family: The Quest for Intimacy*, New York: Mc Graw Hill.
- Lazarus, S.R. (1993). Coping Theory and Research: Past, Present, Future, *Psychosomatic Medicine*, 55, 234-244.
- Luo, S., Klohnen, E. C. (2005). Assortative mating and marital quality in newlyweds: a couple-centered approach. *J Pers Soc Psychol*, 88(2), 304-26.
- Maddi. S.R. & Hess. M. (1992). Hardiness and basketball performance. *International Journal of sports psychology*, 23,360368
- Mirfallahi, S. Z., Akbari, B., Keshvar Panah Karjoun, A., Mavi, G. B., Khoshkhoo Gilavaee, F. (2015). The Investigation Relationship between Personality Characteristics on Marital Satisfaction. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences*, 2(6)203-209.
- Mukashema I. and Roger Spansford(2013). Marital Conflicts in Rwanda: Points of view of Rwandan Psycho-Socio-Medical Professionals *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 82 (2013) 149 – 168
- Ong, A. D; Edwards, L.M; & Bergemen, C.S. (2006). Hope as a source of resilience in later adulthood. *Journal of Personality and Individual Differences*, 41: 1263-1273.
- Revenson, TA; Kayser, K; Bodenmann, G (2005). *Couples Coping With Stress: Emerging Perspectives on Dyadic Coping*. 1st ed. Washington DC: American Psychological Association; 67-8.
- Shiota, M. N. & Levenson, R. W. (2007). Birds of a feather don't always fly farthest: Similarity in Big Five Personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. *Psychology and Aging*. 22(4), 666-675.
- TenHouten, W. D. (2007). *A general theory of emotions and social life*. 1st Ed. New York: USA: Rutledge.
- Volgston, H, Vanberg, S, Ekselius, A, Lundkvist, O. (2010). Sundstom poeomaa. Risk factor for psychiatric disorder infertile women and men undergoing in vitro fertilization treatment. *Fertile Steril*, 93(4), 1088-1-99.
- Westman, M; Bakker, A.B (2008). Crossover of burnout among health care professionals. In J.R.B. Halbesleben (Ed.), *Handbook of stress and burnout in health care*. New York, NY: Nova Science.
- Yoo, H;Bartle-Haring ,S;Day RD, Gangamma R(2014)*Couple communication, emotional and sexual intimacy, and relationship satisfaction*. *Journal Sex Marital Ther*. 40(4):275-93.

تبیین صمیمیت زناشویی براساس سبک های مقابله ای و سرسختی روان شناختی در زنان مبتلا به طلاق عاطفی
Explanation of marital intimacy on coping styles and psychological hardiness

